

Plenum

Måndag 27.2.2023 kl. 14.00—21.09

10. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om djurvälstånd och till lagar som har samband med den

Regeringens proposition RP 186/2022 rd
Lagmotion LM 10, 35/2021 rd, 39/2022 rd
Åtgärdsmotion AM 32/2019 rd, 80, 109, 112, 118/2020 rd, 23/2021 rd, 90, 117/2022 rd
Medborgarinitiativ MI 4/2021 rd
Utskottets betänkande JsUB 33/2022 rd

Andra behandlingen, enda behandlingen

Andre vice talman Juho Eerola: Ärende 10 på dagordningen presenteras för andra och enda behandlingen. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslaget kan nu i andra behandlingen antas eller förkastas. Slutligen beslutar riksdagen vid enda behandlingen om medborgarinitiativet och åtgärdsmotionerna. — Vi går till debatt. Ledamot Elomaa, varsågod.

Debatt

19.56 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Vanha eläinten oikeuksia määrittelevä laki on peräti 27 vuoden takaa, ja on selvää, että kattavalle uudistukselle on todella kova tarve.

Perussuomalaiset pitävät tärkeänä, että eläinten hyvinvointia koskeva lainsäädäntökonaisuus päivitetään vastaamaan nykypäivän vaatimuksia, tutkimustietoa sekä ihmisten muuttuneita käsityksiä eläinten hyvinvoinnista ja sen merkityksestä. Kokonaisuudessaan lakiesitys sisältää paljon parannuksia eläinten oikeuksiin, vaikka joitakin muutostarpeita jäikin. Eläimille ei olisi koskaan syytä aiheuttaa tarpeetonta kipua tai kärsimystä. Tämä on jo vanhankin eläinsuojelulain periaate. On tärkeää, että monien kysymysten kohdalla laki on riittävän täsmällinen, jottei se jätä harkinnan varaa jopa suoranaishelle eläinrääkkäykselle. Esimerkiksi uskonto ei saa olla peruste eläinten oikeuksien polkemiselle.

Meillä Suomessa eläinten kohtelu on onneksi yleisesti hyvällä tasolla. Tuotantoeläinten kohdalla täällä käytetään varsin vähän antibiootteja ja porsaas saavat pitää saparonsa. Sama pätee lemmikkieläimiin.

Koirien rekisteröintivaatimusten uudistaminen uuden lain yhteydessä parantaa entisestään tilannetta. Käytännön tasolla koirien rekisteröinnissä on ollut haasteita, ja käytäntöjä tulee hioa niin, että rekisteröinti olisi helppo, vaivaton ja edullinen toimenpide koiran omistajille.

Yhteenvetona: tämä lakiuudistus parantaa eläinten oikeuksia entisestään ja ohjaa eläintenpitoa kestävämpään suuntaan, vaikka siihen jäikin joitakin puutteita. Täten teen valio-kunnassa tehdyn perussuomalaisten vastalauseen mukaisen esityksen, johon sisältyy viisi lausumaa, sekä esitän myös muut jättämäni lausumat.

Punkt i protokollet PR 176/2022 rd

Arvoisa puhemies! Vastalauseen mukaiset lausumaehdotukset:

”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy kaikkiin tarvittaviin lainsäädäntö- ja muihin toimenpiteisiin, jotta eläinten rituaaliteurastaminen saadaan kiellettyä sekä kitkettyä Suomessa, ja tuo asiaa koskevat lakiehdotukset eduskunnan käsiteltäväksi mahdollisimman pian jo seuraavan vaalikauden aikana.

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimiin, jotta ulkomailta tuotu rituaaliteurastettu liha merkitään selkeästi myyntipakkauksiin ja ravintoloiden ruokalistoihin. Sääntelyn on koskettava niin tuoreena myytävää lihaa kuin lihajalosteita.

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimiin, jotta rituaaliteurastetun lihan tarjoaminen muille kuin uskonnollisille vähemmistöille estetään julkisissa toimipaikoissa, kuten kouluissa ja päiväkodeissa.

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimiin ja säätää rituaaliteurastettua lihaa myyville veloitteen taata lihan alkuperä ja teurastuksen lainmukaisuuden toteutuminen.

Eduskunta edellyttää, että Suomessa tapahtuvasta rituaaliteurastuksesta, rituaaliteurastetun lihan maahantuonnista ja kulutuksesta sekä siihen liittyvästä rikollisuudesta tehdään selvitys ja ryhdytään tarvittaviin toimiin laittoman toiminnan kitkemiseksi.”

Ja, arvoisa puhemies, lisäksi vielä seuraavat lausumat:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää ja arvioi lain vaikutuksia suomalaisiin ruuantuottajiin.

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja arvioi lain vaikutuksia pentutehtailuun sekä muuhun laittomaan eläinkauppaan, mukaan lukien verkossa tapahtuva kaupankäynti.

Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi ja edistää eläinlääkintähuollon toimivuutta sekä palvelujen hintakehitystä lakiuudistuksen valmistuttua.

Eduskunta edellyttää, että hallitus kehittää eläinten hyvinvointiin liittyvien elintarvike-sertifikaattien käyttöönottoa siten, että se edistää vastuullista eläintenpitoa harjoittavien suomalaisten tuottajien asemaa markkinoilla.

Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi ja kehittää lainsäädäntöä eläinsuojeluvalvontaan liittyen mahdollistaen viranomaisten tehokkaamman puuttumisen väärinkäytöksiin.

Eduskunta edellyttää, että hallitus edistää koirien rekisteröintiin liittyvien käytännön prosessien sujuvoittamista ja mahdollisten päällekkäisyyksien karsimista.” — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

20.00 **Anna Kontula vas:** Arvoisa puhemies! Saako eläimen tappaa? Kyllä, Suomen lain mukaan eläimen saa tappaa, tai milloin ei, on siitä säädetty erikseen. Poikkeuksen muodostaa vain ihminen. Ihmisten kohdalla tappaa ei saa, ellei laissa toisin ole säädetty. Tätä eroa ei uusi eläinten hyvinvointilaki kumoa tai edes vakavasti pohdi. Vaikka esityksessä mainitaan eläinten itseisarvo, käsitettä käytetään normaalimerkityksestä poikkeavalla tavalla, eräänlaisena heiveröisenä hyväntahdon eleenä. Itse lakiesitys korostaa sen sijaan eläinten välinearvoa. Edelleen olisivat sallittuja monet käytännöt, jotka tuottavat eläimille tarpeentonta ja jatkuvaa kärsimystä. Perusteeksi riittää ihmisen taloudellinen hyöty tai jopa ihmisen harrastustoiminta.

Ihmisen teknologinen edistyminen ja yksityisomaisuuden käsitteen synty ovat tarkoittaneet yhä laajamittaisempaa eläinten hyväksikäyttöä. Viimeistään keskiajalla virinnyt Aris-toteleen renessanssi yhdessä opillisen kristillisyyden kanssa sementoivat katolisessa ja

Punkt i protokollet PR 176/2022 rd

protestanttisessa maailmassa ajattelun, että yksin ihmisellä on järki ja sielu ja näiden vuoksi on oikeus kohdella muita lajeja mielensä mukaan. Vuosisatojen ajan on eläinten tappaminen tunnustettu oikeusjärjestyksissä lähinnä omaisuusrikoksena. Tehomaatalous on räjäyttänyt tämän eläinten hyväksikäytön ennennäkemättömiin mittasuhteisiin.

Arvoisa puhemies! Tämä ei kuitenkaan ole koko tarina. Läpi eläinten välineellistämisen ruman historian aina on kuultu myös toisenlaisia ääniä. Kaikkien aikojen kirjallisuudesta löytyy kuvauksia eläimistä tuntevina, arvokkaina olentoina ja ihmisistä, joille eläin on ihailun ja myötätunnon tai jopa yksilöllisen kumppanuuden ja rakkauden kohde. Kuten roomalainen Ovidius sen muotoilee: ”Kuka viiltää vasikan kaulan veitsellä ja kuuntelee liikuttamatta sen sääliä ääntelyä, kuka voi teurastaa karitsan, joka määkyy pienen lapsen äänellä, tai syödä lintua, jota on vähän aikaa sitten itse ruokkinut? Miten se muka eroaa murhasta?”

1970-luvulta lähtien virinnyt moderni eläinetiikka on kehittänyt uusia ja kaivanut esiin jo unohdettuja näkökulmia ihmisen ja muiden eläinten suhteeseen. Eläinsuojeluliikkeen ansiosta nämä ajatukset tulivat nyt jo hyvin lähelle valtavirtaa. Oikeudenkäytön näkökulmasta tämän virtauksen keskeinen perushuomio on: yleisesti hyväksytyjen eettisten periaatteiden puitteissa ei löydy kestävästä perustelusta sille, miksi oikeudenmukaisuuden, lain ja elämän itseisarvon käsitteitä ei tulisi ulottaa muihin eläimiin.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksessä ehdotetaan, että jatkossa eläin tulisi tainnuttaa tai tappaa aina ennen verenlaskun aloittamista. Perustuslakivaliokunta kuitenkin velvoitti muuttamaan tämän kohdan niiltä osin kuin kyse oli uskonnollisista syistä noudatettavasta erityisestä teurastustavasta. Vastakkain punninnassa olivat uskonnonvapaus sekä eläinten suojelemiseen liittyvä painava yhteiskunnallinen peruste. Toisaalta kielto olisi merkinnyt eräiden uskontojen ydinalueelle kuuluvan lihan kotimaisen tuotannon loppumista, toisaalta nykyinen tieteellinen tutkimus puoltaa vähemmän kipua ja kärsimystä tuottavia teurastusmenetelmiä. Tällä kertaa painava yhteiskunnallinen peruste ei ollut riittävän painava, vielä.

Ranskalainen filosofi Jacques Derrida on sitä mieltä, että vaikka eläinsuojeluliikkeen eteneminen on ollut hidasta, se on kuitenkin onnistunut tekemään eläimiin kohdistuvasta väkivallasta kysymyksen, jota ei voi väistää. Se on vielä marginaalissa mutta samalla jo yksi aikakautemme suurista kysymyksistä: ”Me etenemme tämän vaiheen läpi, ja se etenee meidän lävitsemme. Käymämme sodan ajattelemisen ei ole pelkästään velvoite, velvollisuus ja vastuu, vaan se on hyvässä ja pahassa suoraan ja epäsuoraan myös välttämätön ja pakollinen asia, jota kukaan ei pääse pakoon.” Tätä Derridan asettamaa kysymystä punnitaan parhaillaan ympäri maailmaa, ja on ilmeistä, että se tulee lähivuosina tuottamaan myös oikeudellisia johtopäätöksiä. Mikäli kehitys kulkee nykyiseen suuntaansa, se tarkoittaa eläimen itseisarvon ja hyvinvoinnin yhteiskunnallisen merkityksen kasvamista. Suomi ei tietenkään voi jättäytyä tämän keskustelun ulkopuolelle. Siksi teen seuraavan lausumaehdotuksen: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa eläinten teurastusta koskevan sääntelyn kansainvälisen oikeustilan kehitystä, raportoi siitä valiokunnalle ensi vaalikauden loppuun mennessä ja tarvittaessa laatii siitä johtuvat muutosesitykset.”

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

20.06 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Eläinoikeusliike on nostanut esiin, että tätä lakia ei pitäisi kutsua eläinten hyvinvointilaksi. Olen samaa mieltä. Se on älyllisesti epäre-

Punkt i protokollet PR 176/2022 rd

hellig. Laki, joka itse asiassa sallii aivan mittamattoman kärsimyksen aiheuttamisen eläimille, ei ole eläinten hyvinvoinnin puolella. Tämä laki on enemmän sen puolella, joka haluaa taloudellisista syistä hyväksikäyttää eläimiä. Minulle tämä laki on yksi tämän kauden suurimmista pettymyksistä.

Mutta vaikka laki on mielestäni täysin riittämätön, on totta, että verrattuna nykytilaan sillä kokonaisuutena parannetaan eläinten hyvinvointia, eli nykytila on vielä huonompi. Koska nykytila on eläinten kannalta niin monella tapaa huono, on selvää, että eläinten oikeuksien aito edistäminen tulee viemään vielä vuosia eikä tilannetta voi näillä poliittisilla voimasuhteilla korjata hetkessä. Eläinten oikeuksien edistäminen on todellinen kestävyyslaji, mutta onneksi yhä useampi ihminen haluaa eläimille parempaa yhteiskuntaa. On myös oletettavaa, että ruokamurroksen edistyessä mekin näemme vielä tulevaisuuden, jossa tuotantoeläinten määrä lähtee nopeaan laskuun. Selvää on, että ekologinen kestävyyskriisi viimeistään pakottaa meidät siihen.

Arvoisa puhemies! Vaikka olen sitä mieltä, että tämä laki on valtava pettymys, tähän uudistukseen sisältyy kuitenkin useita parannuksia eläinten asemaan. Näitä parannuksia ovat esimerkiksi emakoiden tiineytshäkkien kieltäminen, uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentamisen kieltäminen, kivunlievitys kivuliaissa toimenpiteissä sekä porsaiden kastraation kieltäminen. Positiiviset tulokset tulevat, delfinaariot kielletään, myös jalostukseen osin puututaan. Kokonaisuuteen kuului myös koirien ja kissojen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti.

Kuitenkin myös parannusten osalta hyvin ongelmallista on se, että moniin näistä liittyy aivan liian pitkä siirtymäaika. Nämä pitkät siirtymäajat viivästyttävät parannuksia, mikä on eläinten näkökulmasta täysin kohtuuton. Yhteiskunta ja erityisesti alat, joihin nämä tiukennukset vaikuttavat, ovat kyllä voineet varautua siihen, että nämä kiellot ovat tulossa. Tätä uudistusta on kuitenkin valmisteltu jo yli kymmenen vuotta, ja tämä olisi pitänyt ehdottomasti ottaa huomioon siirtymäajoissa. Jopa perustuslakivaliokunta kiinnitti tähän huomiota.

Positiivista on se, että osin laki menee nyt pidemmälle kuin mitä hallitusneuvotteluissa alun perin saatiin sovittua. Esimerkiksi uusien porsitushäkkien tai porsaiden kirurgisen kastration osalta hallitusohjelmassa ei suoraan sovittu kiellosta, mutta tähän ne nyt kuitenkin sisältyvät. Näiden kieltojen ongelma on, kuten äsken nostin esille, nämä aivan suhteettoman pitkät siirtymäajat. Esimerkiksi ympäristövaliokunnassa me perussuomalaisia lukuun ottamatta pidimme niitä ongelmallisina ja esimerkiksi possujen kastration osalta ehdotimme, että maa- ja metsätalousvaliokunta arvioisi tarvetta näin pitkille siirtymäajoille perusteena ”hallituksen esityksen pitkän valmisteluajan mahdollistama varautuminen muutoksiin ja tuottajien tiedossa olevat, eläinten hyvinvointia koskevat kuluttajien asenteet ja odotukset”.

No sitten on vielä paljon, mikä jää kokonaan parannusten ulkopuolelle, esimerkiksi broilerit, joille aiheutetaan hyvin vakavaa kärsimystä liian intensiivisen tehotuotannon johdosta ja jotka ovat vielä määrällisesti suurin maatuotantoeläin, samoin munijakanat. Kalojen hyvinvointiongelmiin pitäisi ehdottomasti puuttua paljon paremmin, ja täysin häpeällistä on, että niin julmaa elinkeinoa kuin turkistarhausta ei olla saatu vieläkään kiellettyä. Turkistarhauksen kieltämistä ajanut aloitteeni on käsitelty tässä samassa yhteydessä, ja maa- ja metsätalousvaliokunta on päättänyt hylkäämään sen. Kokonaisuus ei siis ole hyvä. Tämä johtuu käytännössä vain ja ainoastaan poliittisen tahdon puutteesta, siitä, että enemmistö puolueista ei jaa näkemystä siitä, että eläinten oikeuksia pitäisi parantaa paljon nykyistä nopeammin.

Punkt i protokollet PR 176/2022 rd

Arvoisa puhemies! Sitten vielä näistä viimeisistä käännteistä. On valitettavaa, että perustuslakivaliokunnassa lakiesitystä heikennettiin. Tainnuttamatta teurastamisen kiellon ei pitäisi olla modernissa yhteiskunnassa ristiriidassa uskonnonvapauden kanssa. Uskonnot kehittyvät, ja muutenkin uskonnon harjoittamisen oikeus liittyy tässä tapauksessa uskonnon mukaiseen syömiseen, joka olisi edelleen ollut mahdollista, eikä suoraan teurastamiseen, kuten vastalauseessa tuotiin esille. Jatkossa toivottavasti uskonnollisissa piireissä voidaan edistää niitä tulkintoja, jotka mahdollistavat tainnuttamisen ennen teurastusta, jos teurastusta pitää tehdä. Mutta on myös ongelmallista, että tämä asia saa suhteettoman suuren painoarvon. Nykytila kuitenkin säilyy, ja tässä laissa on paljon suurempia ja paljon akuutimpia asiakokonaisuuksia. Jopa tämä perustuslakivaliokunnan eläinsuojeluvalvontaa heikentävä linjaus on isompi asia.

Sen sijaan samassa yhteydessä perustuslakivaliokunta teki erittäin tärkeän linjauksen, jonka haluan erikseen nostaa tässä esiin. Perustuslakivaliokunta tarkasteli eläinten oikeuksista säätämistä ja lausui: ”Unionin jäsenvaltiot ovat sitoutuneet eläinten hyvinvoinnin vaatimusten täysimääräiseen huomioon ottamiseen unionin lainsäädännön täytäntöönpanossa. Valiokunnan mielestä valtioneuvoston on syytä ottaa sanottu huomioon myös kansallisen perustuslain mahdollisia uudistamistarpeita arvioitaessa.” On mielestäni merkittävää, että perustuslakivaliokunnassa on todettu tarve tarkastella eläinten oikeuksia perustuslaissa. Tein eläinten perusoikeuksien säätämisestä perustuslaissa aiemmin tällä kaudella lakialoitteen, ja toivon tietenkin, että tämä tarpeellinen keskustelu eläinten huomioimisesta perustuslaissa jatkuu ja että asiaa käsitellään vakavasti, kun perustuslakia uudistetaan.

Arvoisa puhemies! Työ eläinten oikeuksien edistämiseksi ei joka tapauksessa lopu tähän lakiin. Ensi kauden alussa lakia on täysin mahdollista parantaa. Asetustasolla voidaan myös tehdä paljon. [Puhemies koputtaa] Eläimet ansaitsevat parempaa kuin tämä laki, ja eläimet tarvitsevat enemmän oikeuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Keto-Huovinen poissa. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

20.13 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Elomaan tekemiä lausumaehdotuksia.

Tuon esille tässä vielä kuitenkin pari seikkaa, nimittäin eläinten hyvinvointilaki tuo monenlaisia uudistuksia myös koirankasvatukseen liittyen. Tavoitteet ovat sinänsä hyviä, mutta paljon on herännyt pelkoja koiraharrastajien ja -kasvattajien parissa siitä, että lakimuutosten myötä aletaan suitsia tarpeettomasti heidän kasvatustoimintaansa mutta ei puututa kuitenkaan riittävästi pentutehtäisiin ja sekarotuisten koirien lisääntymiseen tulojen toivossa. Tällainen mielikuva on valitettavasti jäänyt monille koirankasvattajille luennoilta, joilla virkamiehet ovat kertoneet nyt käsitellyssä olevan lain mahdollisista seurauksista.

Vastuullinen, kennelnimen omaava koirankasvattaja käyttää koiriaan terveystarkastuksissa, näyttelyissä ja kokeissa, huolehtii koirien hyvinvoinnista ja eläinlääkärin tarkastuksista ja rokotuksista sekä noudattaa jo perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaa. Toivon todella, että nämä kasvattajien esille tuomat pelot ovat turhia, tai jos ongelmia alkaa ilmetä, on näihin lakimuutoksiin ja niiden nojalla annettaviin asetuksiin sitten ehdottomasti palattava.

Punkt i protokollet PR 176/2022 rd

Arvoisa puhemies! Tässä samassa yhteydessä nostan esille koirien kilpailut ja kokeet, joissa jatkossa on — ja totta kai hyvä niin — otettava huomioon myös kohde-eläimen hyvinvointi. Eli esimerkiksi metsästyskoirien tai paimenkoirien kokeissa tulee toiminnan olla eettistä myös suhteessa kohde-eläimeen. Näinhän toimitaan lähtökohtaisesti jo nykyäänkin. Nähdäkseni laki tulee siis ikään kuin nykykäytänteiden tasalle.

Valiokunta kirjasi mietintöön sen tosiasian, että esimerkiksi metsästyskoirakokeet ovat todella tärkeitä koirien jalostustyölle ja eettiselle metsästykselle sekä sen jatkuvuudelle. On koiran ja riistan etu, että koira toimii metsällä ja että jalostukseen käytetään vain sellaisia koiria, joilta löytyy oikeanlaiset ominaisuudet.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

20.15 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua salissa. Edustaja Kontulan puheenvuoro oli erittäin ansiokas ja monipuolinen, ja haluan tähän alkuun sanoa, että kannatan Kontulan esittämiä lausumaehdotuksia.

Mitä tulee näihin esityksen sisältämiin siirtymäaikoihin, niin olen sitä mieltä, että se on ihan häpeäksi eduskunnalle, kuinka pitkät siirtymäajat tässä lakikokonaisuudessa on, ja se on itse asiassa ihan sen lakiesityksen tavoitteitten vastaista. Ei sinänsä, jaan edustaja Kivelän huomiot, omastakaan mielestäni lakikokonaisuus ei ole tarpeeksi kunnianhimoinen eikä eläinten hyvinvointia riittävästi edistävä, mutta on hienoa, että edes tämä askel voidaan ottaa.

Ehkä jotenkin toivoisin tulevaisuudessa sitä, että tästä salista löydettäisiin yhtä paljon eläinten oikeuksien kuin ihmisten oikeuksien puolustajia. Olen tosi kiitollinen kaikista ihmisistä, keitä tässä salissa on, mutta aika monesti sitten, kun puhutaan eläinten oikeuksista, salissa on ehkä alle kymmenen ihmistä, pahimmillaan muutama, ja se kertoo ehkä siitä, että tässä aiheessa tarvitaan vielä lisää puhujia ja puolustajia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäkynen, Jukka, olkaa hyvä.

20.17 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Rituaaliteurastus liittyy pääosin juutalaiseen ja islamin perinteeseen. Tällainen halal- ja košer-liha teurastetaan hyvin kivuliaasti ja tuskaisesti viiltämällä eläimen kurkku auki ilman tainnuttamista. Todellista tietoa on myös se, että juutalaiset tai muslimit eivät hyväksy eläimen tainnuttamista ennen verenkaskua, ja mielestäni sellainen teurastustapa on julma ja eläimelle kivulias. On myös murheellista, että meillä Suomessa on sellaisia uskonnollisia suuntauksia, jotka vihaavat koiria tai pitävät sikoja saastaisina sekä haluavat teurastaa eläimen äärimmäistä kipua tuottaen. Tällaisen uskonnon edessä emme saa polvistua, koska uskonto ei ole peruste teurastaa eläimiä tavalla, joka aiheuttaa turhaa kipua ja tuskaa. Kivikaudella asiat olivat toisin, mutta nykyään voidaan eläin lopettaa mahdollisimman kivuttomasti, ja toimitaan sitten sen mukaan sivistyneesti eikä primitiivisten perinteiden mukaan.

Vaikka Suomessa eläinten oikeudet ovat kohtalaisessa kunnossa verrattuna muihin maihin, paljon on vielä tehtävää varsinkin siipikarja- ja lihakarjatuotannossa, jotta eläinten turhat kärsimykset saadaan poistettua. Hallituksen onkin mielestäni ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin lainsäädäntö- ja muihin toimenpiteisiin, jotta eläinten huono kohtelu saadaan kiellettyä sekä kitkettyä Suomessa. Lisäksi rituaaliteurastetun lihan maahantuonnista ja kulu-

Punkt i protokollet PR 176/2022 rd

tuksesta sekä siihen liittyvästä rikollisuudesta on tehtävä selvitys ja tulevan hallituksen ryhdyttävä tarvittaviin toimiin sen kitkemiseksi.

Minä myös kannatan edustaja Elomaan vastalauseen mukaista esitystä ja lausumia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

20.19 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Vihdoinkin! Vihdoinkin hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista on täällä suuressa salissa toisessa käsittelyssä. Matka on ollut lievästi sanottuna pitkä ja hetkittäin mutkikas. Valmistelun alkuvaiheessa eläinsuojelulain päivittäminen tuntui jäävän kaiken muun jalkoihin. Kun prosessi eteni kerran jo melkein maaliin saakka, kaadettiin hallitus vaalikauden viime metreillä, ja lakipaketti meni tietysti sen myötä jäihin.

Eläinrakkaana ihmisenä tämä lakikokonaisuus on ollut minulle henkilökohtaisesti tärkeä. Ei ole hyväksyttävää, että meillä sivustovaltio Suomessa on eläinsuojelulaki 27 vuoden takaa. Valehtelisin jos väittäisin, ettei uudistuksen takkuinen eteneminen olisi nostattanut useampaan otteeseen turhautumista pintaan. Mielestäni Suomen tulee olla eläinten hyvinvointia määrittelevän lainsäädännön suhteen edelläkävijä eikä perässähiittäjä. Panokset eläinten hyvinvointilaissa ovat nimittäin valtavat: pelissä on inhimillisten ja tuntevien olentojen kohtelu.

Lakiuudistus sisältää pitkän listan parannuksia eläinten oikeuksiin. Toisaalta myös muutostarpeita jää. Luonnonvaraisten eläinten asemaan ei tullut riittäviä parannuksia. Koen myös kilpailueläinlääkäreiden toimivaltuuksien heikentämisen hieman ongelmallisena. Olisin toivonut lakiuudistukselta tuntuja parannuksia myös turkiseläinten asemaan. Niitä ei nyt tällä kertaa tullut. Tässäkin, niin kuin tuottajien kohdalla, joilla on tuotantoeläimiä, tilanne on tällä hetkellä kannattavuuden kohdalla katastrofi, eli jos on panostanut eläinten hyvinvointiin ja haluaisi panostaa siihen vielä enemmän, niin rahkeita ei ole, koska kannattavuus viljelijöillä ja tuottajilla on niin heikko tällä hetkellä, ja siihen pitää tulla parannus. Meillä tulee elintarvikkeita tänne Suomeen, joissa on ihan erilaiset eettiset periaatteet. Ympäristöä ei ole huomioitu eikä myöskään eläinten hyvinvointia, ja silloin ollaan markkinoilla samaan aikaan, ja se on väärin suomalaisia tuottajia kohtaan.

Valvonta on tällä hetkellä hieman heikkoa. Eläinten oikeuksien toteutuminen sakkaa, koska tätä tehokasta valvontaa ei pystytä järjestämään. Käytännössä valvonta kompastuu resurssipulan lisäksi yksityisen omaisuuden suojaan sekä kotirauhaan monissa tapauksissa. On selvä peli, että rangaistukset eläimiin kohdistuvista rikoksista ovat auttamatta liian heikkoja. Tosiaan niin on myös, että usein henkisesti sairas ihminen on kohdellut eläimiä heikosti ja huonosti, ja siihen tietysti pitää panostaa, että näin ei pääsisi käymään.

Olen tehnyt paljon lakialoitteita ja valtiopäivätoimia eläinten hyvinvointiin liittyen ja niitä parantaakseni. Periaatteellisella tasolla olisi ollut erittäin tärkeää kirjata eläinten itseisarvosta varsinaiseen lakitekstiin. Nyt eläinten itseisarvo mainitaan lain perusteluissa. Itseisarvon kirjaaminen lakiin toisi enemmän esille eläinten aseman huomioimista muutenkin kuin taloudellisesta näkökulmasta. Mielestäni itseisarvon kirjaaminen lakiin ei haittaisi asiallisesti eläimiä kohtelevia tahoja, joten on vaikea löytää perusteluja sille, miksei kirjaus päätynyt varsinaiseen lakitekstiin. Kaiken kaikkiaan lakiuudistus oli edistysaskel eläinten oikeuksille, ja ehkä edellä mainitsemiini puutteisiin tartutaan, kun lakikokonaisuutta arvioidaan ja kehitetään.

Punkt i protokollet PR 176/2022 rd

Arvoisa puhemies! Lopuksi otan kantaa eläinten hyvinvointilain nostattamaan julkiseen keskusteluun rituaaliteurastuksista. Aivan keskeisiä periaatteita eläinsuojeluun liittyen on se, ettei eläimelle tulisi koskaan aiheuttaa tarpeetonta kipua tai kärsimystä. Viime aikoina pinnalle ovat nousseet rituaaliteurastukset. Jotkut tahot puoltavat joustamista eläinten oikeuksista uskonnon verukkeella. Minun vastaukseni ja perussuomalaisten vastaus tähän on jyrkkä ”ei”. On päivän selvää, ettei muissakaan asioissa voida sallia epäinhimillistä ja kärsimystä tuottavaa toimintaa edes uskontoon vedoten. Miksi näin pitäisi tehdä eläinten kohdalla? Rituaaliteurastukset ovat jo nyt voimassa olevan eläinsuojelulain hengen vastaisia, koska ne aiheuttavat eläimille ylimääräistä kärsimystä. Kyllähän vastuullisen teurastustavan kuuluisi olla ihan minimivaatimus vuonna 2023. Rituaaliteurastetusta lihasta tulisi lisäksi olla jokin merkintä, jotta kuluttajat saavat tiedon asiasta, mikä voi vaikuttaa ostopäätökseen.

Rituaaliteurastusten täyskiellon tulisi olla EU:n laajuinen asia, jotta tämä turha eläinrääkkäys saataisiin loppumaan. Edustaja Jari Ronkainen jo viime kaudella teki lakialoitteen tämän asian puitteissa. Hän on perussuomalainen, ja myös minä perussuomalaisena olen tehnyt lakialoitteen tästä asiasta tällä kaudella rituaaliteurastuksen kieltämiseksi. Suomen pitää olla tässä asiassa tiukasti eläinten puolella. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

20.25 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! On ihan hyvä, että oppositio on ollut näissä salikäsittelyissä nyt kannattamassa joitain tavoitteita eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Viittaan tällä erityisesti ensimmäisessä käsittelyssä kokoomuksesta esiin nostettuun huoleen turkiseläinten hyvinvoinnista. Silloin tietenkin tulee mieleen, että viime kaudellahan tosiaan sekä teillä, perussuomalaiset, että teillä, kokoomus, oli mahdollisuus päättää näistä asioista hallituksessa ja silloin kyllä valitettavasti se viime kauden esitys oli vielä huonompi kuin tämä esitys.

Sitten kommentoin vielä tämän lain hyväksymistä. Minulle ja meille vasemmistossa eläinten asian edistäminen on tärkeä asia, ja jos me saataisiin yksin päättää, niin tämä laki olisi aivan toisenlainen. Mutta lain hylkääminen tässä tilanteessa jättäisi kuitenkin nykytilan voimaan, ja nykytila, kuten sanoin, on eläinten kannalta huonompi vaihtoehto. Eli vaikka tämä laki on riittämätön, niin on näillä kaikilla parannuksilla merkitystä, jos me lähdemme siitä, että jokaisella eläinyksilöllä ja sen elämällä on merkitystä. Mielestäni tätä ei voi sivuuttaa silloin, kun tästä asiasta päätetään.

No, sitten haluan vielä painottaa, että tämän lain hyväksymisen jälkeen, niin kuin se todennäköisesti tullaan tällä viikolla hyväksymään, mikään ei estä — mikään ei estä — tekemästä siihen parannuksia vaikka jo heti ensi kauden alussa. Ja itse ainakin toivon, että tämä on sellainen aihe, jota hallitusneuvotteluissa käsitellään ihan riippumatta siitä, ketkä siellä ovat. Esimerkiksi turkistarhaus voitaisiin kieltää heti niin, että turkiseläimet poistetaan positiivilistalta eli sieltä, johon nyt listataan ne nisäkäslajit, joita saa käyttää tuotantoeläiminä tai tarhata tuotantotarkoituksiin. Siirtymäaikoja voitaisiin hyvin helposti lyhentää, eläinasiavaltuutetun virka voitaisiin lisätä lakiin ja niin edespäin.

Edustaja Forsgrén sanoi hyvin, että tänne tarvitaan enemmän ihmisiä, jotka priorisoivat eläinten oikeuksia. Niitä ihmisiä tarvitaan hallitusneuvotteluihin, ja heitä tarvitaan tänne lakiin. Sillä tavalla eläinten oikeudet oikeasti edistyvät. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 176/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

20.28 **Anna Kontula vas:** Arvoisa puhemies! En tiedä, kuka näitä salipöytäkirjoja sitten aikanaan lukee, mutta haluan kirjata tänne, että minun näkemykseni meidän tämänhetkisestä tilanteestamme on, että on kahdenlaisia poliittisia kysymyksiä: On ajankohtaisia poliittisia kysymyksiä, jotka meidän on hoidettava tätä päivää varten, koska ne tulevat meidän eteemme nyt tässä näin, ja niissä täytyy tehdä ratkaisuja, vaikka vaikutus suuntaan tai toiseen ei ulotu kovin pitkälle. Sitten on olemassa semmoisia aikakausikysymyksiä, niitä isoja kysymyksiä, joiden perusteella meitä aikanaan arvioidaan, jos sivilisaatio säilyy sellaisena, että se historiaa kirjoittaa ja menneisyyttä muistelee ja on kiinnostunut omasta historiastaan.

Ja minä ajattelen, että kysymys eläinten asemasta ja se, mitenkä me suhtaudutaan eläimiin, ovat näitä jälkimmäisiä kysymyksiä. Niin kuin tämänkin salin esityslista-asettelusta ja kokoonpanosta näkee, se on aika marginaalinen kysymys tällä hetkellä, mutta siinä vaiheessa, kun tätä aikakautta katsotaan kauempaa, se on kysymys, joka nousee sieltä esille. Minä ajattelen myös, että se on avainkysymys, jos me halutaan sellainen yhteiskunta ja sellainen maailmankäsitys, joka tunnistaa ihmisen ja muiden lajien välisen riippuvuussuhteen, mikä taas on välttämätöntä, jos me aiotaan tästä ympäristökatastrofista selvitä.

Vihreä siirtymä ei ole vain kiiltävää, hienoa, uutta teknologiaa. Se on myös kykyä ajatella asioista toisin, ajatella ihmisen, luonnon ja muiden lajien suhteesta toisin. Tämä oivalus ei ole vielä mennyt läpi edes niissä yhteiskunnissa, jotka ovat tässä keskustelussa pisimmällä. Minä olen aika huolissani siitä, koska sen jälkeen, kun se ensin oivalletaan, on työstettävää vielä aivan valtavasti. Sitten vasta me ikään kuin päästään kiinni niihin poliittisiin ja eettisiin kysymyksiin, jotka meidän pitää ratkaista, jotta me ollaan valmiita toisenlaiseen yhteiskuntaan.

Ja tämän takia minä olen ilolla katsonut sitä, että kysymys eläimen ja ihmisen — yhtenä eläimenä — välisestä suhteesta on ollut poliittisella agendalla enemmän kuin aikaisemmin. Mutta samalla minä olen melko huolissani siitä, että se tapahtuu niin hitaasti, kun meillä kuitenkin olisi kiire ja kun me kuitenkin tutkimuksellisesti tiedetään, että jokainen päivä, joka viivytellään, tuottaa paljon kärsimystä, joka muistuttaa huomattavasti ihmisen kärsimystä.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.